

دوشنبه 4 اسفند 1393 - 4 جمادی الاول 1436 - 24 فوریه 2015

پروفسور محمود حسابی فیزیکیان برجسته و دانشمند کم نظیر معاصر ایران در...

* 4 اسفند در گذر تاریخ

* زادروز دکتر حسابی (1281ش)

اشاره:

پروفسور محمود حسابی فیزیکیان برجسته و دانشمند کم نظیر معاصر ایران در تاریخ 4 اسفند ۱۲۸۱ شمسی زاده شد. پدرش (سیدعباس معزالسلطنه) و مادرش (گوهرشاد حسابی) هر دو اهل تفرش بودند. او 4 سال اول دوران کودکی را در تهران سپری نمود. سپس به همراه والدین و برادرش عازم شامات شد. در هفت سالگی تحصیلات ابتدائی خود را در بیروت با تنگ دستی و مرارت‌های دوری از میهن، در مدرسه کشیش‌های فرانسوی آغاز کرد. در همان زمان، تعلیمات مذهبی و ادبیات فارسی را نزد مادرش فرا می‌گرفت. او قرآن و دیوان حافظ را از حفظ می‌دانست. او همچنین بر کتب بوستان، گلستان سعدی، شاهنامه فردوسی، مثنوی مولوی و منشآت قائم مقام فراهانی اشراف کامل داشت. حسابی با شعر و موسیقی سنتی ایران و موسیقی کلاسیک غرب به‌خوبی آشنا بود و در نواختن ویولن و پیانو مهارت داشت. وی در چند رشته ورزشی نیز موفقیت‌هایی کسب کرد، از جمله کسب مدرک نجات غریق در رشته شنا در دوران نوجوانی در بیروت. شروع تحصیلات متوسطه او مصادف با آغاز جنگ جهانی اول و تعطیلی مدارس فرانسوی زبان بیروت بود. از این‌رو، به مدت دو سال در منزل به تحصیل پرداخت. پس از آن در کالج آمریکایی بیروت به تحصیلات خود ادامه داد. در سن هفده سالگی، لیسانس ادبیات و در سن نوزده سالگی لیسانس بیولوژی را اخذ نمود. پس از آن در رشته مهندسی راه و ساختمان از دانشکده فرانسوی مهندسی در بیروت فارغ‌التحصیل شد. در آن دوران با اشتغال در نقشه‌کشی و راهسازی، به امرار معاش خانواده کمک می‌کرد. او همچنین در رشته‌های پزشکی، ریاضیات و ستاره‌شناسی به تحصیلات دانشگاهی پرداخت. شرکت راهسازی فرانسوی که وی در آنجا مشغول کار بود، به پاس قدردانی از زحماتش او را برای ادامه تحصیل به فرانسه اعزام کرد. هم‌زمان با تحصیل در رشته معدن، در راه‌آهن برقی فرانسه مشغول به کار گردید و پس از پایان تحصیل در این رشته، کار خود را در معادن آهن شمال فرانسه و معادن زغال‌سنگ ایالت سار آغاز کرد. حسابی در دانشگاه سوربن فرانسه، در رشته فیزیک به تحصیل و تحقیق پرداخت. در سال ۱۹۲۷ میلادی در سن 25 سالگی دانشنامه دکترای فیزیک خود را، با ارائه رساله‌ای تحت عنوان «حساسیت سلول‌های فتوالکتریک» با درجه عالی دریافت نمود. برخی مدعی‌اند محمود حسابی تنها شاگرد ایرانی آلبرت اینشتین بوده است. حسابی در دانشگاه پرینستون آمریکا تحت نظر پروفسور انیشتین، فرضیاتی درباره «بی‌نهایت بودن ذرات» و «عبور نور از مجاورت ماده» ارائه نمود. وی، با اندوخته‌ای از دانش روز و کسب مدارج عالی تحصیلی و علمی در چندین رشته مهندسی و مطالعات جامع در علوم پایه به‌عنوان اولین فردی که در ایران دارای دکترای فیزیک بود، به کشور بازگشت. وی فردی بود که برای نخستین‌بار، موضوع پیشرفت‌های اتمی جهان را در ایران مطرح و توجه افراد را به این مهم جلب کرد که

ایران نباید در این رشته علمی، که ترقی آینده جهان بدان وابسته است، از سایر کشورها عقب بماند. بی شک می توان پروفیسور محمود حسابی را اولین پایه گذار انرژی اتمی ایران دانست.

حسابی علاوه بر زبان فارسی، به چهار زبان زنده دنیا یعنی عربی، فرانسوی، انگلیسی و آلمانی نیز تسلط داشت و همچنین در تحقیقات علمی خود از زبان های سانسکریت، لاتین، یونانی، پهلوی (زبان ایرانیان باستان)، اوستایی، ترکی، ایتالیایی و روسی استفاده می نمود.

نشان «اوفیسیه دولائزیون دونور» و همچنین نشان «کومان دور دولائزیون دونور»، بزرگ ترین نشان های کشور فرانسه، به وی اهداء گردید.

پروفیسور حسابی از سوی جامعه علمی جهان به عنوان «مرد اول علمی جهان» در سال ۱۹۹۰م برگزیده و در کنگره شصت سال فیزیک ایران در سال ۱۳۶۶ش نیز ملقب به «پدر فیزیک ایران» گردید.

پروفیسور سید محمود حسابی سرانجام در تاریخ ۱۲ شهریورماه سال ۱۳۷۱ شمسی در بیمارستان دانشگاه ژنو به هنگام معالجه قلبی، در سن ۹۰ سالگی دار فانی را وداع گفت و بنا به خواسته خودش، در آرامگاه خانوادگی در شهر دانشگاهی تفرش به خاک سپرده شد.

عمده خدمات پروفیسور محمود حسابی به شرح زیر است: - اولین نقشه برداری فنی و تخصصی کشور (راه بندرلنگه به بوشهر) - اولین راه سازی مدرن و علمی ایران (راه تهران به شمشک) - اولین مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران - پایه گذاری اولین مدارس عشایری کشور - پایه گذاری دارالمعلمین و دانشسرای عالی - ساخت اولین رادیو در کشور - راه اندازی اولین آنتن فرستنده در کشور - راه اندازی اولین مرکز زلزله شناسی کشور، راه اندازی اولین راکتور اتمی سازمان انرژی اتمی کشور - راه اندازی اولین دستگاه رادیولوژی در ایران - محاسبه و تعیین ساعت ایران - پایه گذاری اولین بیمارستان خصوصی در ایران، به نام بیمارستان گوهرشاد - شرکت در پایه گذاری فرهنگستان ایران و ایجاد انجمن زبان فارسی - تدوین اساسنامه طرح تأسیس دانشگاه تهران - پایه گذاری دانشکده فنی دانشگاه تهران - پایه گذاری دانشکده علوم دانشگاه تهران - پایه گذاری شورای عالی معارف - پایه گذاری مرکز عدسی سازی اپتیک کاربردی در دانشکده علوم دانشگاه تهران - پایه گذاری بخش آکوستیک در دانشگاه و اندازه گیری فواصل گام های موسیقی ایرانی - پایه گذاری انجمن موسیقی و مرکز پژوهش های موسیقی - پایه گذاری و برنامه ریزی آموزش نوین ابتدائی و دبیرستانی - پایه گذاری مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران پایه گذاری مرکز تحقیقات اتمی دانشگاه تهران - پایه گذاری سازمان انرژی اتمی ایران - پایه گذاری اولین رصدخانه نوین در ایران - پایه گذاری مرکز مدرن تعقیب ماهواره ها در شیراز - پایه گذاری مرکز مخابرات اسدآباد همدان - پایه گذاری کمیته پژوهشی فضای ایران - ایجاد اولین ایستگاه هواشناسی کشور (در ساختمان دانشسرای عالی) - تدوین اساسنامه و تأسیس مؤسسه ملی استاندارد - تدوین آئین نامه کارخانجات نساجی کشور و رساله چگونگی حمایت دولت در رشد این صنعت - پایه گذاری واحد تحقیقاتی صنعتی سغدایی - راه اندازی اولین آسیاب آبی تولید برق (ژنراتور) در کشور - ایجاد اولین کارگاه های تجربی در علوم کاربردی در ایران - ایجاد اولین آزمایشگاه علوم پایه در کشور

* رحلت فقیه جلیل و درس بزرگ آیت الله «سیدمهدی درچه ای» (۱۳۲۳ش)

اشاره:

آیت الله سیدمهدی بن سید مرتضی درچه ای، در حدود سال ۱۲۳۲ش (۱۲۷۰ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی برادر کوچک تر سیدمحمد باقر درچه ای، از علمای مشهور اصفهان بود. سید مهدی، تحصیلات خود را در اصفهان و سپس در نجف اشرف به سامان رساند و پس از طی مدارج بالای علمی، در اصفهان به تدریس پرداخت. وی فقیهی بزرگ به شمار می رفت و در علم اصول، استاد بود.

آیت الله سیدمهدی درچه ای در زمان خود، مورد وثوق و اطمینان تمام طبقات اصفهان و اطراف بود و مردم در مسائل فقهی به ایشان رجوع می کردند. محفل درسی او، مشحون از بزرگان علم بود و خود نیز سالیان طولانی به امر تدریس اشتغال داشت. وی در اواخر عمر مجتهد اعلم و جامع الشرائط اصفهان بود و با این حال، زندگی را در کمال زهد و قناعت سپری کرد. این عالم ربانی سرانجام در چهارم اسفند ۱۳۲۳ش برابر با دهم ربیع الاول ۱۳۶۴ق در ۹۱ سالگی در اصفهان رخت از دنیا برپست و پس از تشییعی با شکوه، در قبرستان تخت فولاد، در کنار برادر بزرگوارش به خاک سپرده شد.

* درگذشت «ابوالحسن

اقبال آذر» هنرمند تعزیه خوانی (1349 ش)

اشاره:

ابوالحسن اقبال آذر ملقب به اقبال السلطان در سال 1250 ش در اطراف قزوین به دنیا آمد. وی در ابتدا به کسب دانش پرداخت اما به خاطر عشق و علاقه وافری که به موسیقی داشت، چون از صدای خوبی برخوردار بود، مدرسه را به کنار نهاد و به تحصیل موسیقی و آواز همت گماشت. اقبال آذر در جوانی به تبریز رفت و در اندک زمانی در هنر تعزیه‌خوانی به شهرت رسید و به دربار محمدعلی میرزا، ولیعهد قاجار راه یافت.

با مرگ مظفرالدین شاه، اقبال آذر نیز

به همراه شاه جدید به تهران رفت و در

تکیه دولت به کار تعزیه پرداخت. وی بعدها مدتی در تبریز و سپس در تهران اقامت داشت و به تعزیه‌خوانی مشغول بود.

روش اقبال در خواندن آواز از

سبک تعزیه بهره داشت، یعنی بلند و با تحریر می‌خواند و مانند تعزیه خوان‌ها، توجه زیادی

به کیفیت ادای شعر نداشت.

وی سرانجام در اوائل اسفند 1349 در حدود 100 سالگی درگذشت.

* انتخاب آیت الله «بهشتی»

به عنوان ریاست دیوان عالی کشور از سوی امام خمینی (1358 ش)

اشاره:

به دنبال تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تشکیل مجلس شورای اسلامی،

طی حکمی از جانب حضرت امام خمینی(ره)، آیت‌الله دکتر سید محمد حسینی بهشتی به عنوان اولین رئیس دیوان عالی

کشور، بالاترین مقام قضائی پس از پیروزی

انقلاب اسلامی برگزیده شد تا برای

این تشکیلات حیاتی که نقش مهم و

تعیین کننده‌ای در جامعه دارد، با درک و درایت والای ایشان زمینه اجرای قوانین اسلام فراهم شود و عدل و قسط در جامعه

رواج یابد.

ایشان نیز در طول مدت عهده‌داری

این مسئولیت خطیر و شریف، منشأ خیر و خدمت فراوانی گشت، امور قضائی کشور را سامان بخشید و با به کارگیری قضات

عادل و عالم، نظام قضائی را دگرگون ساخت. همچنین در این روز، آیت‌الله سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی نیز به دادستانی کل

کشور تعیین شد.

همچنین این انتخاب، همزمان با تثبیت

نظام جمهوری اسلامی به منظور تشکیل و سامان‌دهی قوه قضائیه، متناسب با اهداف و ارکان نظام اسلامی انجام گردید.

* راهاندازی شبکه جوان رادیو (1375 ش)

اشاره:

شبکه جوان در چهارم اسفند سال 1375

با پخش 12 ساعت برنامه در روز فعالیت خود را آغاز کرد. این شبکه در ادامه فعالیتش توانست به شبکه ای 24 ساعته تبدیل

شود و جایگاه ویژه ای در میان جوانان کسب کند و به شبکه ای پرمخاطب و موفق تبدیل شود ارائه و تبیین اندیشه های دینی

و

تعمیق معرفت، شناساندن انقلاب اسلامی به مخاطبان، شناخت و تعمیق فرهنگ ایرانی و اسلامی، رشد سطح آگاهی جوانان

در ابعاد گوناگون سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و هنری، بررسی مشکلات و نیازهای جوانان و ایجاد بسترهای مناسب برای ارائه

راه حل، ایجاد بستری سالم و مناسب جهت تضارب آراء و عقائد مختلف، تقویت و تحکیم وحدت ملی و وفاق اجتماعی و

افزایش همبستگی از جمله اهدافی بوده که شبکه جوان در

روند فعالیت های برنامه سازی خود مد نظر قرار داده است.

* رحلت روحانی مجاهد آیت الله «محمدجواد عارفی بیرجندی»

عالم مشهور خراسان (1380 ش)

اشاره:

آیت‌الله شیخ محمدجواد عارفی بیرجندی، در حدود سال 1272 ش (1311 ق) در بیرجند در استان خراسان به دنیا آمد. وی

مقدمات و سطوح را در بیرجند و مشهد

به اتمام رساند.

سپس در 25 سالگی به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و با شرکت در دروس خارج فقه و اصول آیات عظام: حاج شیخ عبدالکریم

حائری یزدی، شیخ مهدی حکمی قمی،

شیخ ابوالقاسم کبیر قمی و سید محمد حجت
کوه کمره‌ای به مدارج بالای علمی دست یافت.

این فقیه جلیل یکی از شاگردان کوشا و سخت‌گوش آیت‌الله عبدالکریم حائری بود که حدود ده سال از بحث‌های معظم له استفاده شایان برد و مبنای علمی‌اش را استوار ساخت. آیت‌الله عارفی در زمان استبداد رضاخانی، در اراک به علت سخنرانی علیه بی‌حجابی و تأکید بر شعائر اسلامی تحت تعقیب قرار گرفت و در بیرجند مدت‌ها به زندگی مخفیانه روی آورد تا سرانجام دستگیر و زندانی شد.

وی پس از آزادی از زندان، در زادگاهش اقامت گزید و بیش از نیم قرن به بزرگداشت، تبلیغ و ترویج شعائر دینی و تدریس و پرورش شاگردان و اقامه جماعت پرداخت و با کوشش بسیار، حوزه علمیه آن شهر را سامان بخشید. این عالم وارسته در طول حیات خویش از وجوهات مصرف نمی‌کرد و از هر گونه تجملات و تشریفات به دور بود.

سرانجام آن فقیه بزرگوار در 4 اسفند 1380

برابر با نیمه شب عید قربان 1422 ق

در یکصد و هشت سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییع با شکوه، در مدرسه معصومیه بیرجند به خاک سپرده شد.

* اعلام دستگیری

ششصد و پنجاه تن در رابطه با شورش های تبریز توسط

رادیو لندن (1356ش)

اشاره:

همزمان با این جریان کمیسیون

بازرسی دولتی، متشکل از شخصیت های طراز اول با رهبران مذهبی ملاقات کرد تا تشنج های موجود را کاهش دهد.

* تظاهرات چهل نفر از دانشجویان ایرانی در اعتراض به وقایع قم و تبریز در مقابل دفتر هواپیمایی ملی ایران (1356ش)

* تظاهرات جمعیتی حدود

5 هزار نفر در صحن حرم

حضرت معصومه (س)، باشعارهایی علیه رژیم و به حمایت

از امام خمینی(ره) .

(1356ش)

* 4 جمادی الأول در گذر تاریخ

* درگذشت «ابن جزار» طبیب و فیلسوف شهیر اسلامی (395 ق)

اشاره:

ابوجعفر احمد بن ابراهیم بن ابی خالد، معروف به ابن جزار، از مشاهیر

اطبای اسلامی قرن چهارم هجری می‌باشد.

وی پس از آن که هر دو نوع علمی و عملی طب را آموخت به تدریس و معالجه پرداخت. ابن جزار در تشخیص بیماری

و مداوای بیماران دارای ید بیضاء و

نقص مسیح گونه بود.

إبدال الادویه، نصاب الأبرار و زاد المسافر از جمله تألیفات اوست. در گذشت ابن جزار را سال چهار صد هجری قمری نیز گفته‌اند.

* رحلت فقیه و محدث بزرگوار آیت الله شیخ حیدرقلی سردار کابلی (1372 ق)

اشاره:

علامه حیدر قلی فرزند سردار نورمحمدخان در 18 محرم 1293 ق در کابل به دنیا آمد. در آغاز کودکی که استعمار انگلستان بر

افغانستان چیره شده بود، به همراه پدر که از سرداران ارتش بود به لاهور تبعید شد. حیدرقلی در آن سامان به تحصیل روی

آورد و در اندک زمانی پیشرفت کرد.

آزار حکام لاهور، نورمحمد خان را وادار به مهاجرت به عراق کرد و علامه

تلاش بی‌وقفه‌ای را در راه کسب علم آغاز کرد. این حکیم وارسته پس از کسب مدارج علمی و رسیدن به درجه‌ی اجتهاد، از رجال

نامی و استوانه‌های بزرگ حوزه همچون حضرات آیات: سیدحسن صدر، حاج شیخ عباس قمی، سیدیحیی خراسانی و شیخ

آقابزرگ تهرانی، مفتخر به دریافت اجازه و نقل روایات گردید.

سردار کابلی همراه با فراگیری علوم معقول و منقول، به یادگیری چندین زبان زنده‌ی دنیا همت گماشت و در این امر نیز موفق

بود. وی پس از مدتی راهی کرمانشاه در غرب ایران گردید و به نشر احکام دینی و ارشاد مردم همت گماشت. دُرُالنثیر، رساله در

معرفت و شرح دعای صباح از جمله تألیفات اوست.

سرانجام، حکیم فرزانه، دانشمند برجسته و ستاره‌ی خاور، پس از بیش از نیم قرن تلاش، بررسی و نشر معارف اسلامی در حال راز و نیاز با خداوند و در سر سجاده‌ی نماز، در 79 سالگی در کرمانشاه در گذشت و طبق وصیتش در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

* 23 فوریه در گذر تاریخ

* کشف سرزمین‌های
«گینه جدید» و «تاسمانی»
در قاره اقیانوسیه (1644م)

* مرگ «آدام اولئاریوس» خاورشناس معروف آلمانی (1671م)

* آغاز حمله ارتش «ناپلئون بُنپارت» به سرزمین شام (1799م)

* مرگ «جان کوینسی آدامز» ششمین رئیس جمهور آمریکا (1848م)

* برگزاری کنفرانس «لندن» با شرکت کشورهای اروپایی (1871م)

* کشف فلز «آلومینیوم» توسط «مارتین هال» آمریکایی (1886م)

* درگذشت «پل لویی کلودل» شاعر و سیاست‌مدار فرانسوی (1955م)

* روز ملی «گویان»